

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Nick Louth
BITE

Copyright © Nick Louth 2014
Translation Copyright © 2015 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01594-2

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

CRNI LABUD NIK LAUT

Preveo Mirko Bižić

Beograd, 2015.

Avгust u Njujorku. Zagušljivo веče; еkskurzija koja je bila u poseti зоолошkom vrtu, u prepunom džambo-džetu чека poletanje sa aerodroma Dž. F. K. Kiša što je pala pre sat vremena isparavala je pušeći se iz asfalta piste, poput ulja na vrelom tiganju. Avion se pokrenuo, najzad, после јedноčasovnog kašnjenja. *Boing 747* počeo je da ubrzava, motori su glasno zviždali. Kapljice kiše padale su ukoso preko prozora, markaciona svetla duž piste proletala su ispod kao signalne vatre, odeljci za prtlјag zveketali su iznad glava putnika. Avion firme KLM, na letu 648, podigao se u vazduh, na putu za Amsterdam. Tri stotine pedeset putnika počelo je da se opušta, misleći kako je njihov problem završen.

Ni u kom slučaju.

Džon Edvard Dejvis sedeo je na sedištu 38C, do prolaza. Izgledao je upravo onako kao što bi Džon Edvard Dejvis i trebalo da izgleda: običan, neupadljiv, lak за zaboravljanje. Ime kao stvoreno za lažni pasoš. Ispod sedišta ispred sebe držao je malu torbu koja se zatvarala rajsferšlusom. Unutra je bila plastična posuda, s poklopcem pričvršćenim pomoću tri debele gumice. I tu se sva običnost završavala.

Kutija za hranu bila je, rečnikom Pentagona iskazano, „ekonomičan i efikasan sistem за dostavu oružja“. Tako laka, tako bezazlena. Naizgled prazna. Skoro, ali ne sasvim. U njoj nije bilo nikakvih elektronskih uređaja, ni eksploziva, ni hemikalija, otrovnog gasa, nikakvih neobičnih bakterija ili virusa, ni radioaktivnih materijala. Ničega što je ijedan terorista ikada upotrebio. Ničega što bi uzbunilo obezbeđenje

na aerodromu. Ničega primetnog na rendgenskom skeneru, nikakvog mirisa koji bi psi tragači osetili, nikakvog metala koji bi detektor otkrio.

Pa ipak, u toj kutiji bilo je više smrti nego u bilo kojoj bombi. Džon Dejvis obavio je svoj domaći zadatak. Sadržaj kutije mogao je da ubije više ljudi nego atomska bomba bačena na Hirošimu. Samo na mnogo pritajeniji način. I mnogo sporije.

Sledećih nekoliko sati sve što je morao da ubije bilo je vreme. Da ostane miran i tih. Da razmišlja uobičajeno, bude običan i drži kutiju čvrsto pritisnutu pod nogom. Pored njega, na sedištu 38B, žena kovrdžave kose sedela je cepajući stranice iz magazina avio-kompanije, praveći od njih origami labudove i golubove, i slažući ih na njegov sklopivi stočić za ručak. Pre nego što je Dejvis stigao da se okrene na drugu stranu, pogled mu se susreo s pogledom čoveka sa susednog sedišta i čovek je započeo razgovor. Zvao se Maks, bio je vajar, Amerikanac. Džon Dejvis klimao je glavom i osmehivao se u pravom trenutku, ne govoreći mnogo, dok najzad nije ugrabio priliku da se vrati čitanju svog primerka magazina.

Napolju se zalazak sunca kristalizovao u jarkonarandžastu, kao slikarskom četkicom nanесenu nijansu, na pozadini od tamnoplavog neba, dok je avion klizio kroz noć iznad Atlantika.

Tačno u deset i trideset po njujorškom vremenu, Dejvis je izvadio bočicu pilula iz džepa. Otvorio ju je, sklonio tampon od vate iz grlića, pa istresao narandžastu tabletu sa sićušnom plavom tačkom na sredini. Progutao ju je uz čašu vode. Otvorio je stranicu kalendara sa avgustom u svom malom notesu. Zaokružio je dan i zapisao vreme, baš kao što je radio poslednje tri nedelje, i baš kao što će morati da radi još nekoliko nedelja.

Sudbina je imala naviku da se nepozvana nameće svim njegovim precizno napravljenim planovima. Sredovečna žena prošla je gurajući kolica s pićem kroz prolaz između sedišta i zakačila Dejvisov lakat. Bočica se nakrenula i narandžaste tablete prosule su se na sve strane. Žena se izvinila, spustila se na svoja mesnata kolena i počela da pipa po podu, skupljajući tablete. Stjuardesa joj je pritekla u pomoć. Još neželjene pažnje. Dejvis im je rekao: „U redu je, ja ću ih pokupiti. Prepustite to meni. To su samo vitaminske pilule, nema problema.“ Međutim, one su nastavile po svom, časkajući usput i idući mu na živce.

Zatim je žena pomerila torbu s rajsferšlusom kako bi dohvatila jednu tabletu. Noge su mu se nehotice zgrčile i zarežao je: „Rekao sam, *ostavite* to.“ Podigla je pogled i u njenim raširenim očima videlo se iznenađenje, prožeto strahom.

Kada je otišla, tiho je izbrojao pilule na sklopivom stočiću dok ih je vraćao u bočicu. Jedanaest ih je nedostajalo. Iznerviran i ljut, Dejvis je samo želeo da to uradi *odmah* i završi sve. Međutim, znao je da ne može. Ne još. Ne dok ne bude pravo vreme.

Zatim je usledio film, još pića, a onda razdražujuće petljanje s tamponima za uši i maskom za oči za spavanje, pokrivačem i mekanim čarapama za spavanje. Posle svega ovoga, svetla su prigušena i zavladala su veštačka pravila za vreme spavanja u avionu. Tek tada Dejvis je mogao da ustane i uradi ono što je morao. O čemu je toliko dugo maštao.

Na usnama mu je poigravao tanak smešak. Kroz prozor je video da je okean noći progutao sva svetla. Svet se kretao u tamu, brzinom koja je prevazilazila onu koju je priroda odredila.

Bila je ponoć po njujorškom vremenu kada je izvršni direktor korporacije *Farmstar*, Džon Sanford Erskin Treći, ustao sa svog sedišta u biznis-klassi kako bi otišao u toalet. Prošao je u polumraku pored usnulih obličja svoje lične asistentkinje Peni Rajan i glavnog finansijskog službenika Dona Kvigana. Na suprotnoj strani prolaza, Bob Macio, načelnik odeljenja za otkup i integracije, gledao je film na ekranu ispred svog sedišta.

Erskin je u toaletu ispravio svoju svilenu kravatu, otesao ramena sakoa i utapkao kolonjsku vodu u preplanule obraze. Sa 193 centimetra visine, morao je malo da se pogne da bi se pogledao u ogledalu. Pogledao je svoj upečatljivi profil, zadenuo papirni ubrus u okovratnik i pažljivo oprao i uglačao zube.

Malim srebrnim češljem namestio je poslednje dve ili tri zalutale dlake na pravo mesto. Zadovoljno se osmehnuo. Imao je pedeset osam godina, a još je imao bujnu kosu. Nekada kao ugljen crna, sada je bila siva i prožeta belinom iznad ušiju.

Iz kožne tašne sa svojim inicijalima izvadio je teglicu kreme. Uzeo je novi papirni ubrus i obmotao ga oko prsta, zahvatio malo kreme i

utrljao je u čupave crne obrve. Kada je namestio zalutale dlake na svoje mesto, uklonio je višak kreme i upotrebio fen da ih osuši. Obrve su naglašavale njegove prodorne plave oči, ali Erskin je umeo da ih koristi na suptilniji način. Sitnim nabiranjem, podizanjem i mrštenjem, koje je nazivao svojom kaligrafijom uticaja, mogao je da upravlja tokom poslovnog sastanka bez podizanja glasa, i da zavodi bez njegovog spuštanja.

Zvali su ga Gvozdeni Džek Erskin. Primamljivao je investitore i upravljao bankarima, ulivao strahopoštovanje takmacima i plašio protivnike. Usprotivite se Gvozdenom Džeku, govorilo se u farmaceutske industriji, i izgledi da ćete izgubiti bili su hiljadu prema jedan.

Problem je bio u tome što neki neprijatelji nikada nisu vodili računa o svojim izgledima.

Dok žrtve spavaju, grabljivci love.

Bilo je 2.15 u Njujorku, a 8.15 u Amsterdamu. Dejvis je izvadio svoju torbu ispod sedišta i pritisnuo prstima materijal da proveri gumice oko poklopca kutije. Netaknute. Pored njega, žena kovrdžave kose ležala je sklopčana ispod pokrivača, s papirnim labudom u ruci. Na suprotnoj strani prolaza, ćelavi poslovni čovek ležao je hrčući, sa još uvek otvorenim laptopom, na čijem je monitoru treperio kursor.

Kabina ekonomske klase izgledala je kao zamračeno bojno polje: opružena tela, istureni udovi, razjapljeni usta, a na drugoj strani prolaza – pokrivač umrljan crvenim vinom. Na nekoliko mesta lampe za čitanje prosecale su tminu, osvetljavajući stare torokuše s trajnim frizurama i naočarima na lancu kako iščitavaju najnovije trilere. Kada bi samo znale gde je prava akcija.

Gurnuo je prste u torbu i skinuo gumice. Poklopac je i dalje bio čvrsto zatvoren. Prebacio je torbu preko ramena i krenuo prema zavesi koja je odvajala ekonomsku od biznis klase. U kuhinji iza nje bila je stjuardesa koja je sipala pića, ali nije podigla pogled kada je on tiho prošao. Metar i po dalje bilo je stepenište koje je vodilo na gornji sprat u biznis-klasu. Zona napada.

Dejvis je polako spustio stopalo na stepenik, da se uveri da metalno stepenište neće zazveketati dok se bude peo uz njega. Zaustavio se tri stepenice ispod vrha stepeništa. Video je široka mekana sedišta na kojima su ležala opružena ljudska tela. Mekana, ranjiva, usnula. Uzeo je kutiju iz torbe. Još jednom je pogledao iznad sebe. Niko se nije pome-
rao. Niko ga nije gledao. Pažljivo je skinuo poklopac kutije.

„Hej, Makse! Ovde sam!“

Maks nije čak ni primetio Eriku pre nego što se izdvojila iz gomile ljudi koji su čekali dolazni let u Amsterdam i bacila mu se u naručje.

„Toliko si mi nedostajao.“ Njen engleski akcenat poslao je talase zadovoljstva niz njegovu kičmu dok se gubio u njenom zagrljaju i mirisu parfema.

„Bože, koliko mi je drago što te vidim“, rekao je Maks. Poljubio ju je u vrat i prošao rukom kroz njenu crnu kosu vezanu u punđu, a onda joj dlanovima obuhvatio lice i zagledao se u njene neverovatno zelene oči i široki osmeh. Uvek je bio ushićen kada je vidi, kao da je deset dana koje su proveli razdvojeno bilo dovoljno vremena da zaboravi koliko je lepa.

„Evo, imam nešto za tebe.“ Spustio je papirnog labuda na njeno rame. Pogledala je i nasmejala se.

„Hvala ti. Dodaću ga u svoju zbirku papirnih ptica koja se neprestano povećava.“ Povala ga je prema aerodromskom restoranu. „Pronašla sam lep mali hotel za nas, a Univerzitet Kolumbija plaća račun.“

„Da li si pripremila svoj veliki rad za nedelju? Hoću da čitam *Njujork tajms* i vidim naslov: *Erika Straud-Džouns dobija Nobelovu nagradu*.“

Erika se osmehnula. Maks je imao umetnički pogled na nauku: tajanstvenost formula i posuda sa uzavrelim gasom, između kojih profosori sa čudnovatim frizurama i viču *eureka* usred noći.

„Moram da obavim još neke dodatne provere“, rekla je. „Organizatori konferencije već žele da dođu do mog rada, ali ne mogu dopustiti sebi da me osujete neki nedovršeni delovi.“

„Moj perfekcionista.“ Maks ju je poljubio u vrh nosa i spustio torbe pored stola. „Nemoj dozvoliti da nam se to ispreči na putu da se dobro provedemo. Ne možeš više da mi otkazuješ. Neću to da dozvolim.“

„Makse, prestani.“ Erika je spustila prst na njegove usne, a pogled joj je bio usplamteo. „Hajde, Makse. Već smo pričali o tome. Ovo mora da bude kako treba, zato su bile potrebne godine...“

„Godine, ne! Zapravo, decenije. Bez ikakvog priznanja, sedela si na polomljenoj stolici, morala da moliš, pozajmljuješ i otimaš se za kompjuter, spavaš u kancelariji...“

Erika je podigla obrvu, praveći se da je uvređena. „Da li sam ti dala dozvolu da ulepšavaš priču o mojoj lošoj sreći?“

Kada je konobarica došla da primi njihovu narudžbinu, oni su se već smejali, ispreplevši ruke na stolu. Maks nikada nije bio u drugom planu u odnosu na bilo šta u životu neke žene, ali ako je želeo da bude sa Erikom, znao je da nema drugog načina. Čitavog života – u školi, na fakultetu i sedam godina u Obalskoj straži SAD – borio se da bude broj jedan, ne razmišljajući o posledicama. U nedelju je napunio trideset osam godina; to je izgledalo kao dobro životno doba da mu se malo posreći.

„Imam nešto posebno isplanirano za tvoj rođendan“, rekla je Erika, milujući Maksovu kosu.

„Jedva čekam.“ Maks je pripremio sopstveno iznenađenje za Eriku. Prstima je prelazio preko sićušne kutije od ostrigine ljuštore u svom džepu. Samo da proveri da li je još tu, baš kao što je radio na svakih nekoliko minuta otkad je krenuo iz Njujorka. U kutijici, na podlozi od ljubičastog satena, bio je prsten. Bilo je to jedini put da je obrađivao zlato, ili namestio na njega dijamant. Sve je spremio za nedelju, kada će prvi put u životu zaprositi neku ženu.

Erikin dnevnik

Jutros, u utorak, našeg prvog dana koji provodimo u Amsterdamu, Maks i ja došli smo zajedno u naš divni mali hotel „Ervin“, s lepim vijugavim stepeništem i holom obloženim lamperijom. Soba je prelepa, a nama nije bitno to što je lift jedva dovoljno prostran da se u njega stavi prtljag. Dok smo silazili u hol, videli smo ženu kako podiže svog muža invalida iz kolica i pokušava da ga ponese uz one strme stepenice. Maks je potrčao da joj pomogne, i poneo tog sitnog smežuranog čoveka u naručju uz stepenice. Bilo je to veoma dirljivo videti.

Don Kvigan i Bob Macio sedeli su u restoranu hotela *Krasnapolski* na amsterdamskom Trgu Dam, posmatrajući lepe devojke na biciklima i prodavce droge koji su prilazili turistima već u vreme ručka.

Macio je prenatraglašeno zevnuo. „Uvek patim od promene vremenske zone kada putujem na istok, šta god da preduzmem. *Ovde* je usred noći“, potapšao se po svojoj tamnokosoj glavi maljavim prstom. Zatim je pogledao na sat i progundao: „O, sranje. Da li je ovo taj datum?“

„Problem s vremenskom zonom prilično je gadan kada ne znaš čak ni koji je dan.“ Kvigan se osmehnuo pijuckajući kafu. „Prošetaj malo, upij malo prirodne svetlosti.“

„Ma ne. Zaboravio sam da je mom sinu rođendan.“ Macio je izvadio laptop i uključio mobilni telefon u njega. „Bolje da mu pošaljem imejl.“

„Mislio sam da mu je tek šest ili sedam godina.“

„Danas puni šest godina. Ipak, prilično se dobro snalazi s kompjuterom.“

„Onda hajde da ga zaposlimo. Tako pametan mlad dečko.“

Macio se namrštio dok je kuckao po tastaturi. Poslednje što je želeo za svog Kajla jeste da proda dušu *Farmstaru*. Jedan u porodici bio je dovoljan. Pre tri meseca, svog prvog dana u *Farmstaru*, Macio je sedeo u kancelariji kada je Gvozdeni Džek objašnjavao poslovnu strategiju novozaposlenim diplomcima poslovne škole.

„Želim novi *prozak* ili *valijum*, sledeći *lipitor* ili *zantak*“, rekao je Džek, koračajući napred-nazad, dok je njegov snažni glas odjekivao kroz prostoriju. „Želim da pokorite svet proizvodima koji će se prodavati za

više milijardi dolara godišnje. Među nama govoreći, zajebite lek za rak kao finansijski poduhvat. Ono što je nama potrebno jesu sredstva za tretman, a ne lekovi. Sredstva koja će pacijenti uzimati svakog dana, iz godine u godinu. Klinička područja su očigledna: depresija, migrena, bolovi u leđima, artritis, kontrola holesterola, kontrola težine. A ciljna tržišna grupa je samo jedna: prvoklasna i bogata.“

Macio je bio zapanjen činjenicama i statistikama koje je Džek saopštio, po pamćenju i bez ikakvog podsetnika. Koštalo je osam stotina miliona dolara i trajalo i do dvanaest godina da se lek iz probne faze prenese na tržište. Za uobičajenu prateću dokumentaciju za neki lek koja se dostavljala Ministarstvu zdravlja bilo je potrebno dva kamiona da je prevezu. Zato, kada lek prođe sve regulatorne poteškoće, mora da donese ogromnu zaradu u sledećih osam godina važenja patenta: ne samo da plati troškove razvoja i proizvodnje nego da pokrije i drugih devedeset devet odsto lekova koji nisu ostvarili uspeh na tržištu. Molekul koji se isprobava kao lek može da ne uspe zbog najrazličitijih razloga. Možda je delovao u probnoj epruveti, ali ne i na životinji za laboratorijsko ispitivanje; ili je delovao na testiranoj životinji, ali ne i na čoveku; ili je otklonio određenu tegobu, ali je kod pacijenta izazvao neku drugu; ili – što je frustriralo najviše od svega – molekul je savršeno delovao, ali je neki pametnjaković s fakulteta napisao doktorsku tezu dokazujući kako je jeftini tretman aspirinom delovao podjednako dobro.

„Znate šta?“, rekao je Džek okupljenim direktorima. „Hoću da ubijem ona dva kučkina sina s fakulteta koji su desetkovali tržište lekova za čir, otkrivši da jeftini antibiotici deluju podjednako dobro.“

Macio se osećao pomalo otuđeno dok je slušao smeh prisutnih. Međutim, bio mu je potreban novac, a niko u ovom poslu nije plaćao dobro kao *Farmstar*.

Kvigan se nakašljao.

Macio je odgurnuo laptop u stranu. Džek Erskin prilazio je njihovom stolu. Generalni direktor nije seo, nego se sagnuo, naslanjajući se svojim krupnim preplanulim rukama na ploču stola između njih dvojice.

„Bobe“, tiho je rekao Erskin, gledajući ispod poluspuštenih kapaka i natušenih obrva. „Zašto mi nisi rekao da je Henri Voterson njuškao oko *Utrehtskih laboratorija*?“

„Nisam znao, Džek. Šta on radi tamo?“

„Tvoj posao je da znaš takve stvari. Ti si tamo obavljao pripremne radove, zar ne? Zar nisi znao da su njegovi savetnici tamo sklopili ugovor?“

Macio je odmahnuo glavom. Pogled njegovih krupnih smeđih očiju bio je blag kao u kažnjenog psa. „Sigurno su to neki sitni poslovi, Džek – inače bi mi rekli za to.“

„Tri milijarde i četiri stotine miliona dolara *naših* akcija ponuđeno je u tom ugovoru. To ni u kom slučaju nisu sitni poslovi. Želim da on izvuče svoj nos odande. Nabavi mi kopije njegovog ugovora iz *Utrehtskih laboratorija*. Želim da kasnije u toku dana naši pravnici pronađu rupe u njemu.“

Zatim je Erskin otišao.

Macio je teško uzdahnuo dok se Kvigan kikotao, a leva strana njegovog bledeg ispošćenog lica iskrivila se otkrivajući dugačke uske požute zube, vlažne od pljuvačke.

„Šta je to s njim i Votersonom?“, upitao je Macio.

„Ti znaš da je Henri bio taj koji je podigao *Farmstar*, zar ne?“

„Naravno. Počelo je kao *Vitaledž vitamins*, 1965. ako se dobro sećam.“

„Tako je.“ Kvigan je popio kafu. „Votersonova porodica spadala je u aristokratiju Nove Engleske, s mnogo novca, ali ničeg napadnog ni brzopletog u načinu na koji su ga trošili. Voterson je primetio Džeka sedamdesetih godina, kada je ovaj bio dvadesetdvogodišnji prodavac, i obučio ga za položaj na vrhu. Problem je u tome što su Henri i Džek imali različit pristup. Za Henrija, posao je bio džentlmenški sport; za Džeka je to grozničavo grabljenje plena u bazenu s ajkulama. Henri to nikada nije otkrio dok nije prešao na mesto predsednika kompanije i upraznio mesto za Džeka da postane generalni direktor.“

Macio je delovao zbunjeno. „Daj, Done – Džek je sve radio po svome. Mogu da razumem zašto ga Voterson mrzi, jer je prekinuo sve poslove s vitaminima, ali zašto Džek mrzi Henrija?“

Kvigan je pogledao u svoju šoljicu i promućkao hladni talog u njoj. „To je neka vrsta javne tajne, Bobe, pa onda zašto da ti ne kažem.“ Nagnuo se bliže svom sagovorniku. „Pre sedam godina nestala je Votersonova mlađa ćerka, Triš. Nikada više nije viđena živa. Imala je samo dvadeset jednu godinu i bila je đavolski lepa.“

„Gospode bože.“

„Tragedija, ali ima nešto još gore.“ Kvigan je primenio svoj mučni osmeh. „Džekova žena pronašla je Triš dva dana kasnije. Obesila se o gredu Džekove garaže za čamce.“

„Počinjem da stičem predstavu o svemu tome.“ Macio je odmahnuo glavom. „Džek je bio u vezi s njom?“

Kvigan je klimnuo glavom. „Henri je pronašao poruku u Trišinoj spavaćoj sobi. Poruka je bila prava bomba. U njoj je ona praktično za sve krivila Džeka, tipična ogorčenost jedne studentkinje.“

„To je grubo prosuđivanje o jednoj dvadesetjednogodišnjoj devojci, Done.“

„U poruci je pisalo da su ona i Džek bili ljubavnici četiri godine. Obećao je da će ostaviti ženu i decu zbog nje, ali kada je Triš navalila na njega da to i uradi, on je, umesto toga, ostavio nju. Sledeće nedelje, kako je pisalo u toj jetkoj poruci, Triš je, navodno, otkrila da je Džek imao nešto i s devetnaestogodišnjom sekretaricom u svojoj kancelariji.“

„Dakle, ti ne misliš da je to istina?“

„Istina? Da, možda. Tako ti je to u stvarnom svetu, Bobe.“ Kvigan je slegnuo uskim ramenima. „Oženjeni ljudi varaju, mlade žene vole da učestvuju u tome, i kao posledica toga dolazi do sranja. Ali obesiti se u prokleskoj garaži za čamce...“

„Mora da je Voterson bio očajan“, rekao je Macio.

„Bio je slomljen zbog svega toga. Džek se izvinio, upotrebio svoj šarm da ublaži situaciju, i ubedio Votersona da se ništa ne postiže time da bilo ko vidi poruku, čak ni policajci. Neko vreme vladalo je napeto sučeljavanje – sastanci Upravnog odbora bili su nepodnošljivi, mogu da ti kažem. Znali smo za samoubistvo, ali ne i za Džekov udeo u svemu. Za to se saznalo tek šest meseci kasnije. Zato je Henri poveo porodicu na odmor da se oporave, a dok je on bio odsutan, Džek je prodao *Vitaledž vitamins* za sitne pare gomili neuglednih proizvođača hrane za kućne ljubimce iz Milvokija.“

„Provokativno.“

„Budi siguran da jeste. Voterson je pobesneo – za njega je to bila kap koja je prelila čašu. Sledeće što je Džek čuo jeste da je odlomak iz Trišine samoubilačke poruke objavljen u lokalnim novinama, u članku koji je do pojedinosti opisivao Džekovu prošlost. U članku je bilo podataka

koji su mogli da poteknu samo od Votersona, tako da je to onda značilo rat. Međutim, kada je Voterson preneo bitku u salu za sastanke Upravnog odbora, mogao je samo da izgubi. *Farmstar* je ostvarivao najbolji rast neto i bruto zarade koji je u ovoj industriji ikada viđen, deoničarima se to dopadalo, i dopadao im se Džek. Volstrit nije briga za privatni život generalnih direktora. Džek Erskin vodio je kompaniju, a ne državu, tako da su direktori izglasali da Voterson ode.“

„Da li je i tvoj glas bio među tim ostalim?“, upitao je Macio. „Pošto ti je Henri dao direktorsko mesto?“

Kvigan ga je pogledao ispod napola spuštenih kapaka. „Džek je to najbolje rekao: ‘Naravno da ću ugristi ruku koja me hrani, ako je dovoljno ukusna.’“

Erikin dnevnik – 1992.

Ovo je moja prva nedelja na obuci za „Lekare za Afriku“, i raspored je već poremećen, kao i naizgled sve ostalo u Zairu. Preusmereni smo u Zizungu u velikoj žurbi, pošto smo sinoć dobili radio-poruku odande. Austrijska doktorka u centru za istraživanje na majmunima opasno se razbolela od neke krvne infekcije. Njen muž očajnički želi da je avionom prebaci u Kinšasu, s piste u Ubuluu koja je udaljena dva dana vožnje.

Petoro nas naguralo se u jedini landrover „Lekara za Afriku“ koji radi, i svi smo zasad odustali od svojih raznoraznih planova. Džordž je čovek ogromnog rasta, s velikom crno-sedom bradom. On i njegova supruga Ejmi, Amerikanka, rade kao lekari u LZA, i uglavnom rade u dečjoj bolnici u Lolu. Tomas Hendriksen je lepi i vitki dvadesetšestogodišnji Šveđanin, foto-reporter „Asošijeted presa“, koji je uspeo da se probije do područja s pobunjenicima i plaća nam gorivo. Njegov vodič je petnaestogodišnji dečak koga zovu Salvejšon Sisivi. Salvejšon je prošle godine izgubio nogu od protivpešadijske mine, ali prelepo peva i lakše prolazi kroz čestar na štakama nego ja služeći se obema rukama i mačetom.

Išli smo samo sat vremena kada smo stigli do makadamskog puta preprečenog palim drvetom. Džordž ga je pogledao i odmah rekao da je previše veliko da bismo ga pomerili čekrkom s vozila, pa smo proveli dva sata, izloženi kiši koja je pljuštala, raščišćavajući zaobilaznicu oko njega pomoću mačeta.

Crni labud

Na ovakav način nikada neću stići da upoznam profesora Frideriksona. On ostaje u Kisanganiju samo nedelju dana, i sigurna sam da neće odložiti putovanje samo zato što studentkinja koja vrši istraživanje kao što sam ja kasni na zakazani sastanak.

Maks i Erika stigli su do pola flaše belog burgundskog vina i skoro dovršili lososa sa šparglom kada je njihova romantična večera u restoranu *Veijf vligen* prekinuta.

„Ne osvrći se“, rekla je Erika. „Ali Jirgen Friderikson upravo je ušao.“

„Ko?“

„Živa legenda parazitologije, eto ko. Sa dvojicom svojih prijatelja.“

Maks je pogledao preko ramena. „Koji je on? Onaj štrkljasti kao motka, s leptir-mašnom, natmureni patuljak ili bogalj?“

„Pst, Makse! Govori tiše! Dolaze ovamo.“ Erika je ustala. „Profesore Frideriksone, kako ste?“

„Osećam probadanje u veštačkoj nozi, ali još sam živ.“ Friderikson je bio mršav i sasušen kao fizički radnik s plantaže od decenija koje je proveo na terenu u borbi protiv malarije. Kukasti nos i duboko usađene sivozelene oči davale su njegovom pogledu oštrinu kao u jastreba, koju njegova kratko ošišana seda kosa i uredna bela brada nimalo nisu ublažavale. Hodao je pomoću metalnog štapa, a telo mu se trzalo pri svakom koraku.

Maks je ustao kada je Erika predstavila drugu dvojicu ljudi. Henri Voterson bio je visok preplanuo čovek u dobroj fizičkoj formi, u svojim šezdesetim godinama i svilenkaste, srebrnaste kose, u svetlom pamučnom odelu i sa žutom leptir-mašnom. Niski čovek nervoznog izgleda bio je profesor Kornelis van Dimen, koga je Friderikson predstavio kao najveći holandski autoritet u vezi s tropskim bolestima.

„Mnogo sam slušao o vama, Erika“, rekao je Voterson. „Jedva čekamo da u nedelju čujemo taj vaš rad koji će omogućiti proboj u daljim istraživanjima.“

„Ne znam da li će baš omogućiti proboj“, odgovorila je Erika. „Imam neke nove podatke koje treba da procenim.“

„Ali čuli smo da ste poslali rad časopisu *Nejčer*“, rekao je profesor Van Dimen, škiljeći kroz naočari s ljubičastim staklima.

„Da. Pristali su da odgode stručnu procenu rada dok ne budem mogla da priložim nove podatke. Neću to nazivati probojem dok oni to ne urade“, odgovorila je Erika.

„Ali vaš rad biće spreman, zar ne?“, upitao je Friderikson. Oči su mu bile prodorne kao igle.

„Ne bih propustila nedelju ni za šta na svetu“, rekla je Erika.

„Odlično. Vaš stari prijatelj biće tamo. Dopotovao je avionom upravo da bi čuo izlaganje vašeg rada. Vrlo je uzbuđen u vezi s tim“, rekao je Friderikson.

„Ko?“, upitala je Erika.

„Biće to iznenađenje. Treba samo da sačekate i vidite.“ Friderikson se okrenuo Maksu. „Pazite na nju, gospodine Karvere. Ova prelepa žena izvrnuće svet istraživanja o parazitima naglavačke i dokazaće da smo svi mi grešili.“

„Dokazaće da si *ti* grešio, Jirgene“, nasmejao se Voterson, nameštajući svoju leptir-mašnu. „Ja nikada nisam rekao da je nemoguće stvoriti efikasnu vakcinu protiv malarije.“

„Dakle, to na čemu radiš zaista je vakcina protiv malarije“, rekao je Maks Eriki.

„Ne, nije, kao što oni dobro znaju. Svi donose zaključke naprečac. Ja samo pokušavam da izolujem i razumem šačicu enzima koji su važni za rast i razvoj jednog određenog tipa malarijskog parazita u *jednom* određenom trenutku njegovog života u nekoliko vrsta komaraca.“

„Ne dopustite da vas zaslepi naukom, Makse“, rekao je Van Dimen brišući naočari. „Govorka se da je vaša devojka pronašla revolucionaran način da savlada tu bolest.“

„Kakvi su to novi podaci?“, upitao je Voterson.

„Moraćete da sačekate i čujete.“ Erika je otpila gutljaj vina kao da pokušava da spere oštar ton iz svog glasa.

„Ipak“, rekao je Friderikson, „dok dodaješ završnu reč svojoj teoriji, možda bi trebalo da ponovo proveriš njene temelje.“ Njegova veštačka noga zabrujala je kao u znak podrške njegovoj šali. „Za slučaj da se ispostavi kako ispod njih ima peska.“

„Dobro de, Jirgene“, umešao se Voterson. „Možda bi trebalo da ostavimo ovo dvoje mladih ljudi da uživaju u obroku.“ Osmehnuo se Eriki dok je vodio svoje kolege nazad za njihov sto.

Erika je prekinula svoj ukočeni osmeh praćen staklastim pogledom samo da otpije veliki gutljaj vina. Prelomila je zemičku napola i strpala jedno parče u usta, pa pogledala kroz prozor. Maks je posmatrao zategnute mišiće njene vilice i ukočenost njenog vrata. „Pričaj sa mnom“, rekao joj je.

Jedva primetno trznula je glavom odbijajući njegov predlog, a njene naušnice zaljuljale su se kada je ponovo pogledala na ulicu. Maks je uzeo jednu od svojih novih posetnica i napravio od nje sićušnu pticu. Polako ju je pomerao preko stola imitirajući ptičji hod, pa nežno dodirnuo njen zglob kljunom ptice. „Pevaj, ptičice.“

Erika se okrenula prema njoj, užagrenih očiju. „Ne *želim* da govorim o tome, u redu?“

„Hej, ja sam na tvojoj strani. Nemoj da mi odgrizeš glavu. Zaboga, razgovarajmo o tim džangrizavim naučnicima.“

„Ti ne znaš ni polovinu od svega toga.“ Erika je naglim pokretima namazala puterom drugu polovinu zemičke. „Što je uže polje rada nekog naučnika, njegovo istraživanje je manje vidljivo javnosti, istraživači su lošije plaćeni, a rivalitet postaje sve gori.“

„Ali ako je reč o malariji, trebalo bi da radite svi zajedno.“

„Ne budi naivan, Makse.“ Erika je pokazala nožem za puter preko ramena, prema stolu za kojim je sedeo Friderikson. „On je proveo dvadeset godina pokušavajući da pronade vakcinu protiv malarije, sedamdesetih i osamdesetih godina. Nije uspeo. Tako da on, naravno, ne želi da je iko pronade sada.“

„To je čisto ludilo“, odvratio je Maks. „Ali bar ne moraš to da slušaš.“

„I ne slušam. Ali ja sam niko. Friderikson je viši konsultant Svet-ske zdravstvene organizacije, Friderikson stoji rame uz rame s predsednikom Sjedinjenih Američkih Država na Svetskom zdravstvenom forumu, Frideriksonu prostiru crveni tepih u više od dvadeset afričkih